

בס"ד. ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח וער"ח אדר ה'תש"מ*

זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה' וגו' ומסיים² לכפר על נפשותיכם. ומדייק בהמאמר דש"פ משפטים ופ' שקלים תר"פ (פר"ת)³, דצלה"ב מהו"ע ב"פ מחצית בשקל, שאומר מחצית השקל בשקל הקודש, וכופל עוד מחצית השקל תרומה לה'. גם מהו"ע עשרים גרה השקל, שהרי צריך ליתן רק מחצית השקל. גם צלה"ב מ"ש לכפר על נפשותיכם, וכמו שממשיך ומבאר שם דענין מחצית השקל הוא לכפר על חטא העגל⁴, וצלה"ב מהו מעלת מחצית השקל כ"כ שמכפר על החטא. ויש להוסיף בזה (בתור הערה בדא"פ), דחטא העגל הוא חטא כללי והוא המקור והשורש לכל החטאים ועונות ופשעים. וכדאייתא בגמרא⁵ דבשעת מ"ת פסקה זוהמתן (שהטיל נחש בחוה), ואחרי חטא העגל חזרה⁶. והגם שלא חזרה לגמרי כמו שהיתה לפני זה⁷, שהרי גם אחרי חטא העגל נשאר ענין הבחירה בעם ישראל, ובנו בחרת⁸, בהגוף החומרי הנדמה בחומריותו לגופות אומות העולם⁹ (וראה בגמרא שם¹⁰ מפני מה עכו"ם מזהמים כו'), מ"מ הרי חטא העגל הוא החטא הכללי, ועליו כתיב¹¹ וביום פקדי (על כל חטא) ופקדתי וכו'. ולפי זה דרוש ביאור ביותר מהי מעלת מחצית השקל שמכפר על חטא זה. והנה מתרומה זו (דמחצית השקל) קנו את הקרבנות ציבור במשך כל השנה, דענין הקרבנות עתה הוא ענין התפלה, וכמרוז¹² תפלות במקום קרבנות תקנום, ומזה מובן, דענין מחצית השקל ישנו ג"כ בעבודת התפלה.

(ב) **ולהבין** כ"ז ממשיך לבאר בהמאמר¹³ ענין התפלה, ומביא ע"ז מארוז¹⁴ אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. ויש להוסיף בזה, ע"פ מ"ש בתוס' במס' מנחות¹⁵ שהלשון אין כו' אלא כו' בא למעט שפסול בדיעבד. וכן הוא

(* יצא לאור בשעתו, ז' אדר, ה'תש"ח).

(1) תשא ל, יג.

(2) שם, טז.

(3) ד"ה כי תשא גו' זה יתנו (סה"מ פר"ת ע' רסג ואילך).

(4) שקלים פ"ב ה"ג. תנחומא תשא י.

(5) שבת קמו, א. ע"ז כב, ב.

(6) זח"א נב, ב. קכו, ב. ח"ב קצג, ב. ועוד. וראה גם תניא פל"ו.

(7) נצוצי אורות (להחיד"א) לזח"ג יד, ב.

(8) ראה שו"ע אדה"ז או"ח ס"ס ס"ד: כשיאמר ובנו בחרת יזכור מתן תורה.

(9) תניא פמ"ט (סט, סע"ב ואילך).

(10) שבת קמה, ב.

(11) תשא לב, לד ובפרש"י. מסנהדרין קב, סע"א.

(12) ראה ברכות כו, ב.

(13) וראה גם אוה"ת תשא ע' א'תתלד ואילך.

(14) ברכות ל, ב.

(15) פג, ב — ד"ה מתני'.

פירוש הענין בפשטות, דאין עומדין להתפלל, היינו שאינו שייך ענין התפלה, אלא מתוך כובד ראש. ומביא ע"ז את פירוש הרב המגיד נ"ע¹⁶ שהתפלה תהי' על הכובד שבראש, דכאשר מתפלל על החסרון לא יתפלל על החסרון שלו כ"א על החסרון שלמעלה, כי לא יש חסרון למטה שלא יש חסרון למעלה. ומבאר, דענין החסרון שלמעלה הוא כמרז"ל¹⁷ בזמן שהאדם מצטער השכינה מה לשון אומרת כבי' קלני מראשי קלני מזרועי, דשכינה היא בחי' המלכות שיש בה עליות וירידות וכו'. וזהו"ע הכובד ראש דשכינה, וזהו אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, היינו על הכובד והחסרון שבראש. ואח"כ מביא את פירוש רבינו הזקן (וכ"ה גם בד"ה אין עומדין להתפלל לכ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁸) דראש קאי על נשמות ישראל. ישראל לי ראש, ובזה ישנו ענין הכובד ראש שע"י העונות, וכמ"ש¹⁹ כי עונותי עברו ראשי כמשא כבד יכבדו ממני.

וזהו אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, וע"י התפלה הנה לא זו בלבד שמבטל את הכובד ראש, אלא עוד זאת שנעשה שאו את ראש גוי בני ישראל גוי לגולגלותם²⁰ (כמבואר בלקו"ת ר"פ במדבר), שמגבי' את ראש עד לבחי' גולגלותם, שלמעלה מהראש. והוא ע"י העבודה בכירור נה"ב, שע"י מגבי' את הראש דנה"א, כי שרש נה"ב הוא מבחי' התוהו שקדם לתיקון, כי עשו הוא בנה הגדול²¹, והאורות מרובים דתוהו מעלים את האורות דתיקון.

וזהו ענין מחצית השקל, שהנתינה מלמטה היא רק מחצית²², וכתורת הה"מ²³ עשה לך שתי חצוצרות²⁴, שתי חצאי צורות, שהקב"ה וכנס"י הם ב' חצאי צורות המשלימים זא"ז כביכול, וכמרז"ל²⁵ תמתי תאומתי. היינו, שע"י עבודתו בעשר הכחות שלו ה"ה פועל עלי' גם למעלה. ובעבודתו גופא ענין מחצית השקל הוא, שמעלה את עשר הכחות דנה"ב, וע"י פועל עלי' בנה"א, וכנ"ל דהאורות מרובים דתוהו מעלים את האורות דתיקון.

ויש לומר, דזהו גם הקישור²⁶ דב' הפירושים בכובד ראש, ראש שלמעלה וראש דנשמה (נה"א). כי כשם שע"י בירור עשר כחות דנה"ב, עשר גרה, מעלים את המחצית העליון, עשר כחות דנה"א, עד"ז הוא להפי' דקאי על ראש שלמעלה, כי

16 אור"ת (הוצאת קה"ת) קח, ג.

17 חגיגה טו, ב. סנהדרין מו, א במשנה.

18 נדפס בסה"מ תש"ב ע' 89 ואילך.

19 תהלים לח, ה.

20 במדבר א, ב.

21 תולדות כז, טו. וראה תו"א בשלח סא, ב. ובכ"מ.

22 ראה סד"ה זה יתנו וסד"ה כי תשא תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ע' תתעד. תתקא).

23 אור"ת מה, ד ואילך. הובאה ונתבארה באוה"ת לתהלים צח, ו (ע' שנו ואילך). ובארוכה — המשך

תער"ב פשפ"ד ואילך (שם ע' תשצ ואילך). ובנדר"ד — באוה"ת תשא ריש ע' א'תתקח. תהלים שם.

24 בהעלותך י, ב.

25 שהש"ר פ"ה, ב.

26 וראה אוה"ת תשא ע' א'תתלה, ובסה"מ פר"ת שם ע' רסז — הקישור באופן אחר.

ע"י (ש'הקב"ה עוזרו ה"ה) מעלה את עשר כחות נפשו, שהנשמה ירדה למטה, והרשות והיכולת נתונה לכל אדם²⁷ וכו', ועי"ז פועל עלי' כביכול גם בשכינה וכו'.

ד) **ובזה** יובן מה שמסיים לכפר על נפשותיכם, שע"ז פועל תיקון של החטאים עד לחטא העגל. כי מכיון שע"י הבריורים מתעלה למקום נעלה ביותר, בחי' התוהו שקדם אל התיקון, ולמעלה מזה, במקום שיעקב הוא הבכור (וכמשל השפופרת שהטיפה הנכנסת ראשונה תצא אחרונה²⁸), עד למעלה מזה, במקום ששניהם שוים, הלא אח עשו ליעקב²⁹, עד לבחי' אחדות הפשוטה, הרי פשוט הוא שמשם נמשך תיקון כל החסרונות והפגמים וכו'. וזהו ענין עשרים גרה הנ"ל, דאיתא בספר הבהיר³⁰ ע"ס מלמטלמ"ע לא ידענו מלמעלמ"ט ידענו, כי ע"י העבודה בבחי' ע"ס מלמטלמ"ע ממשיכים מבחי' לא ידענו, שלמעלה לגמרי מענין הידיעה וכו'.

וזהו גם מה שזה הי' התיקון לחטא העגל, דחטא העגל הי' כאשר בושש משה לרדת גו'³¹, וארז"ל³² א"ת בושש אלא באו שש, שבאה שעה ששית, חצי היום, ולא בא, והתיקון לזה הוא ע"י העבודה דמחצית השקל דוקא³³.

ה) **והנה** כשם שע"י נתינת מחצית השקל הקריבו קרבנות בכל השנה, עד"ז בעבודה, שצ"ל העבודה הנ"ל בכל השנה, ובאופן של שמחה וטוב לבב, מרוב כל, היינו דתמורת זה שהי' חוסר כל יהי' מרוב כל, ולמעלה מזה, שהרי יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב³⁴. אלא שמפני טעם הידוע ליוצרם הרי עכשיו אין הענינים בגלוי, ובקרוב ממש יהי' ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו גו'³⁵. ויה"ר שבקרוב נקיים מצות מחצית השקל בביהמ"ק השלישי, נשמות בגופים ומתוך בריאות הנכונה ובהרחבה, והקיצו ורננו שוכני עפר³⁶ ואהרן ומשה עמהם³⁷, וקהל גדול ישובו הנה³⁸, בקרוב ממש.

(27) ראה רמב"ם הל' תשובה רפ"ה.
 (28) פרש"י עה"פ תולדות כה, כו. מבר"ר פט"ג, ח.
 (29) מלאכי א, ב.
 (30) סקע"א. הובא בפרדס שט"ו רפ"ד. לקו"ת חוקת סג, ג.
 (31) תשא לב, א.
 (32) שבת פט, א. הובא בפרש"י עה"פ.
 (33) ראה אוה"ת שם ע' א'תתקכט. ועוד.
 (34) אבות פ"ד מ"ז.
 (35) ישע"י מ, ה.
 (36) שם כו, יט.
 (37) יומא ה, ב. וראה גם תוד"ה אחד — פסחים קיד, ב.
 (38) ירמ"י לא, ז.